Podíl Armády České republiky při řešení mimořádných událostí

Jakub Dvořák

Bakalářská práce
2023

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení
Ústav ochrany obyvatelstva

Akademický rok: 2022/2023

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení:	**Jakub Dvořák**
Osobní číslo:	**L20026**
Studijní program:	**B1032A020002 Ochrana obyvatelstva**
Forma studia:	**Kombinovaná**
Téma práce:	**Podíl Armády České republiky při řešení mimořádných událostí**

Zásady pro vypracování

1. Zpracujte rešerši s důrazem na koncepční a strategické dokumenty, monografie, studie, články a stati.
2. Charakterizujte problematiku rizik a hrozeb vyvolávajících mimořádné události v České republice.
3. Analyzujte nasazení sil a prostředků Armády České republiky při vybrané mimořádné události.
4. Navrhněte případná doporučení ke zlepšení připravenosti na nasazení sil a prostředků Armády České republiky při řešení mimořádných událostí.

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

1. *Bezpečnostní strategie 2015*. Praha, 2015. ISBN 978-80-7441-005-5.
2. *Dlouhodobý výhled pro obranu 2035*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky, 2019. ISBN 978-80-7278-772-2.
3. *Šafr, Gustav a Štěpán KAVAN, 2014.* Ochrana obyvatelstva v případě krizových situací a mimořádných událostí nevojenského charakteru II. Vyd. 1. Brno: Tribun EU, 2014. ISBN 978-80-263-0724-2.

Další odborná literatura dle doporučení vedoucího bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce: **doc. RSDr. Václav Lošek, CSc.**
Ústav ochrany obyvatelstva

Datum zadání bakalářské práce: **1. prosince 2022**
Termín odevzdání bakalářské práce: **5. května 2023**

L.S.

doc. Ing. Zuzana Tučková, Ph.D.
děkanka

prof. Ing. Dušan Vičar, CSc.
ředitel ústavu

V Uherském Hradišti dne 2. prosince 2022

PROHLÁŠENÍ AUTORA
BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti, dne: 5.5.2023

Jméno a příjmení studenta: Jakub Dvořák

.....
podpis studenta

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá podílem Armády České republiky při řešení mimořádných událostí. Teoretická část je zaměřena na bezpečnost České republiky, pojem mimořádná událost, integrovaný záchranný systém České republiky a poslední kapitola na odřady Armády České republiky vyčleněné k záchranným a likvidačním pracím. Praktická část je věnována struktuře Armády České republiky, silám a prostředkům nasazeným při řešení mimořádných událostí, které se vyskytly na území České republiky v posledních letech. Ve výzkumné části je vyhodnocen řízený rozhovor s příslušníky Armády České republiky nasazených při mimořádných událostech. Závěrečná část praktické části obsahuje opatření navrhovaná ke zlepšení připravenosti sil a prostředků Armády České republiky při řešení mimořádných událostí.

Klíčová slova: armáda, bezpečnost, integrovaný záchranný systém, mimořádná událost

ABSTRACT

The bachelor's thesis deals with the participation of the Army of the Czech Republic in dealing with extraordinary events. The theoretical part focuses on the security of the Czech Republic, the concept of extraordinary events, the integrated rescue system of the Czech Republic and in the last chapter on the Czech Army units allocated to rescue and liquidation work. The practical part is devoted to the structure of the Army of the Czech Republic, the forces and means deployed to deal with extraordinary events that have occurred on the territory of the Czech Republic in recent years. In the research part is a controlled interview with members of the Army of the Czech Republic deployed in extraordinary events is evaluated. The final part of the practical part contains measures the proposed for improvement of the preparedness of the forces and means of the Army of the Czech Republic in dealing with extraordinary events.

Keywords: army, safety, integrated rescue system, extraordinary events

Poděkování

Velmi rád bych tímto poděkoval za vstřícnost, ochotu a odborné poznatky mému vedoucímu bakalářské práce, panu doc. RSDr. Václavu Loškovi, CSc. Hlavně děkuji své rodině, přítelkyni Veronice a dceři Ellen za neskutečnou podporu a trpělivost.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD **9**
I TEORETICKÁ ČÁST **10**
1 BEZPEČNOST ČESKÉ REPUBLIKY **11**
1.1 BEZPEČNOSTNÍ STRATEGIE ČESKÉ REPUBLIKY 2015 11
1.2 BEZPEČNOSTNÍ POLITIKA ČESKÉ REPUBLIKY 12
1.3 BEZPEČNOSTNÍ PROSTŘEDÍ ČESKÉ REPUBLIKY 13
1.4 BEZPEČNOSTNÍ HROZBY PRO ČESKOU REPUBLIKU 14
2 MIMOŘÁDNÁ UDÁLOST **15**
2.1 PRÁVNÍ RÁMEC ŘEŠENÍ MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI 15
2.2 ZÁKLADNÍ POJMY K MIMOŘÁDNÝM UDÁLOSTEM 16
2.3 NATUROGENNÍ MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI 18
2.3.1 Abiotické mimořádné události 19
2.3.2 Biotické mimořádné události 20
2.3.3 Kosmogenní mimořádné události 20
2.4 ANTROPOGENNÍ MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI 21
2.4.1 Technogenní mimořádné události 21
2.4.2 Sociogenní mimořádné události 21
2.4.3 Agrogenní mimořádné události 22
3 INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM ČESKÉ REPUBLIKY **23**
3.1 ZÁKLADNÍ SLOŽKY INTEGROVANÉHO ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU 23
3.1.1 Hasičský záchranný sbor České republiky 23
3.1.2 Jednotky požární ochrany zařazeny do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany 23
3.1.3 Policie ČR 24
3.1.4 Poskytovatelé zdravotnické záchranné služby 24
3.2 OSTATNÍ SLOŽKY INTEGROVANÉHO ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU 24
3.2.1 Vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil 24
3.2.2 Obecní policie 25
3.2.3 Vězeňská služba České republiky 25
3.2.4 Český červený kříž 25
3.2.5 Horská služba 25
3.2.6 Civilní ochrana 25
4 ODŘADY ARMÁDY ČESKÉ REPUBLIKY VYČLENĚNÉ K ZÁCHRANNÝM A LIKVIDAČNÍM PRACÍM **26**
5 DÍLČÍ ZÁVĚR **28**
II PRAKTICKÁ ČÁST **29**
6 ARMÁDA ČESKÉ REPUBLIKY **30**
6.1 GENERÁLNÍ ŠTÁB 30

6.2 Ředitelství speciálních sil 30
6.3 Velitelství pro operace 30
6.4 Velitelství pozemních sil 31
6.5 Velitelství vzdušných sil 32
6.6 Velitelství informačních a kybernetických sil 33
6.7 Velitelství teritoriálních sil 33
7 SÍLY A PROSTŘEDKY ARMÁDY ČESKÉ REPUBLIKY PŘI ŘEŠENÍ MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTÍ 34
7.1 Vyžadování sil a prostředků Armády České republiky 34
7.2 Podíl Armády České republiky při řešení pandemie COVID-19 35
7.2.1 Pandemie COVID-19 35
7.2.2 Činnost Armády České republiky 35
7.3 Podíl Armády České republiky při řešení tornáda na jižní Moravě 40
7.3.1 Tornádo na jižní Moravě 40
7.3.2 Činnost Armády České republiky 40
7.4 Podíl Armády České republiky při řešení nelegální migrace 40
8 ŘÍZENÝ STRUKTUROVANÝ ROZHOVOR 41
8.1 Výzkumné otázky 41
8.2 Vyhodnocení řízených strukturovaných rozhovorů 41
9 NAVRŽENÍ ZLEPŠENÍ PŘIPRAVENOSTI SIL A PROSTŘEDKŮ ARMÁDY ČESKÉ REPUBLIKY PŘI ŘEŠENÍ MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTÍ 45
ZÁVĚR 46
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY 47
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK 53
SEZNAM OBRÁZKŮ 55

ÚVOD

Důvodem výběru řešené problematiky, tedy podílu Armády České republiky při řešení mimořádných událostí, nebyla pouze vlastní zkušenost autora bakalářské práce při nasazení na pomoc složkám integrovaného záchranného systému při mimořádných událostech, ale i fakt, že mimořádné události jsou každodenní součástí života obyvatel České republiky. Za několik posledních let bylo v České republice řešeno několik závažných mimořádných událostí, při kterých došlo ke ztrátám na životech, ohrožení zdraví a života osob, zvířat a které měly rozsáhlé a ničivé účinky na majetek a životní prostředí.

Cílem této bakalářské práce je zjistit, jakým způsobem a jakou činností se Armáda České republiky podílela při řešení mimořádných událostí ve prospěch základních složek integrovaného záchranného systému. Jako výzkumná metoda pro zjištění činností vojáků nasazených při mimořádných událostech, zde byl použit řízený strukturovaný rozhovor.

Teoretická část se bude skládat ze čtyř kapitol, kde první kapitola bude zaměřena na bezpečnost České republiky, kde budou dále prezentovány informace o Bezpečnostní strategii České republiky z roku 2015, bezpečnostní politice, bezpečnostním prostředí a bezpečnostních hrozbách. V následující druhé kapitole bude vysvětlen pojem mimořádná událost. Třetí kapitola je zaměřena na obecné informace o integrovaném záchranném systému a jeho základních a ostatních složkách. V závěrečné kapitole teoretické části jsou uvedeny odřady Armády České republiky vyčleněné k záchranným a likvidačním pracím.

V praktické části bude představena struktura Armáda České republiky. Dále mimořádné události z posledních několika let, kde se podílela armáda na jejich řešení. Ve výzkumné části bakalářské práce bude provedeno vyhodnocení řízeného strukturovaného rozhovoru, kde respondenty byli vojáci z povolání, kteří byli nasazeni při řešení mimořádných událostí. Závěrečná část praktické části je věnována autorovým návrhům na zlepšení připravenosti sil a prostředků Armády České republiky při řešení mimořádných událostí.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 BEZPEČNOST ČESKÉ REPUBLIKY

Dle Ministerstva vnitra je bezpečnost stav: „*kdy je systém schopen odolávat známým a předvídatelným vnějším a vnitřním hrozbám, které mohou negativně působit proti jednotlivým prvkům (případně celému systému)*“. (Ministerstvo vnitra České republiky, 2016)

Bezpečnost České republiky (dále jen ČR) je základní povinnost státu sloužící k zajištění svrchovanosti státu, územní celistvosti a ochraně demokratických základů, včetně dodržování lidských práv a svobod. Můžeme tedy říct, že bezpečnost ČR je stav, kdy nám nehrozí žádné ohrožení. Je založena na zajištění bezpečnosti jednotlivce, ochrany jeho života, zdraví, svobody, lidské důstojnosti a majetku. K zajištění všech základních povinností státu slouží bezpečnostní politika ČR, jejímž základním koncepčním dokumentem je Bezpečnostní strategie ČR. Významnou roli při zajišťování bezpečnosti ČR v současné době má naše členství v EU, NATO, OSN a OBSE a naše dobré vztahy se sousedními státy. (Bezpečnostní strategie České republiky, 2015)

Zajištění bezpečnosti ČR upravuje ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky. Ústavní zákon byl schválen dne 22. dubna 1998. V zákoně je uvedeno, že bezpečnost ČR zajišťují ozbrojené síly (Armáda ČR), ozbrojené bezpečnostní sbory (Policie ČR, Celní správa, Vězeňská služba), záchranné sbory (HZS ČR, poskytovatelé zdravotnické záchranné služby včetně dalších složek integrovaného záchranného systému) a havarijní služby. Bezpečnost ČR se rozděluje na vnitřní a vnější bezpečnost. (Česko, 1998)

1.1 Bezpečnostní strategie České republiky 2015

Jedná se o základní dokument bezpečnostní politiky ČR, na kterou dále navazují další strategie a koncepce. Bezpečnostní strategie ČR je vládní dokument, jehož poslední aktualizace proběhla za vlády premiéra Sobotky a je všem volně přístupná. Byla zpracována ve spolupráci Parlamentu ČR s Kanceláří prezidenta České republiky a bezpečnostními odborníky ze státní i nestátní sféry. Bezpečnostní strategie ČR z roku 2015 navazuje na Bezpečnostní strategii z roku 2003 a je aktualizací Bezpečnostní strategie z roku 2011. Aktualizace byla nutná z důvodů proměnlivého bezpečnostního prostředí a výskytu nových bezpečnostních hrozeb týkajících se nejen ČR, ale i euroatlantického prostoru. Jedním z impulzů pro novelizaci byly závěry ze summitu NATO ve Walesu, který se uskutečnil na konci roku 2014. V tomto období se začala prohlubovat krize mezi Ruskou federací a Ukrajinou, která eskalovala na jaře roku 2014, kdy došlo k násilnému zabrání ukrajinského

poloostrova Krym vojsky Ruské federace. Bezpečnostní strategie ČR definuje hodnoty, přístupy, zájmy, ambice a nástroje ČR pro zajištění bezpečnosti.

- Východiska bezpečnostní politiky ČR
- Bezpečnostní zájmy ČR (životní, strategické, další významné)
- Bezpečnostní prostředí (bezprostřední, blízké, vzdálené)
- Strategie prosazování bezpečnostních zájmů ČR

V rámci Bezpečnostní strategie se ČR vymezuje pro politické a diplomatické jednání a aktivní předcházení ozbrojených konfliktů nebo krizí. V případě vypuknutí krize nebo ohrožení bezpečnosti ČR hrozbou vojenského charakteru, byla by prvotní snaha o řešení politickými a diplomatickými prostředky. V případě selhání všech politických a diplomatických prostředků je ČR oprávněna v souladu s ústavním pořádkem a zákony na ochranu a obranu svých životních a strategických zájmů použít sílu vojenského charakteru. Dle Bezpečnostní strategie je pro bezpečnost ČR důležitá ekonomická a hospodářská stabilita EU. V současné době významnou úlohu v bezpečnosti ČR sehrává naše aktivní působení v systému kolektivní obrany NATO. (Bezpečnostní strategie České republiky, 2015)

1.2 Bezpečnostní politika České republiky

Společenská činnost, jejíž základ tvoří souhrn základních státních zájmů a cílů, jakož i hlavních nástrojů k jejich dosažení, směřující k zabezpečení státní svrchovanosti, územní celistvosti státu, demokratickým základům činnosti demokratických institucí, ekonomického a sociálního rozvoje státu, ochrany zdraví a života občanů, majetku, kulturních statků, životního prostředí a plnění mezinárodních bezpečnostních závazků. Bezpečnostní politika ČR je založena na proaktivním přístupu, což znamená včasné rozpoznání bezpečnostních hrozeb, jejich důkladnou analýzu a přijímání aktivních opatřeních. Bezpečnostní politika ČR a její základní stanoviska jsou definována v Bezpečnostní strategii ČR. (Bezpečnostní politika státu, © 2022)

Základní komponenty bezpečnostní politiky

- Zahraniční politika
- Obranná politika
- Politika v oblasti vnitřní bezpečnosti

- Hospodářská politika v oblasti bezpečnosti státu
- Politika veřejné informovanosti v oblasti bezpečnosti státu (Bezpečnostní politika státu, © 2022)

1.3 Bezpečnostní prostředí České republiky

Bezpečnostní prostředí je definováno v bezpečnostní strategii ČR. Dá se chápat jako vnější prostředí k realizaci národních zájmů státu a místo, v němž dochází ke střetávání se zájmy jiných aktérů systému mezinárodních vztahů a odehrávají se zde procesy, které významně ovlivňují úroveň naší bezpečnosti. Znalost bezpečnostního prostředí ČR, je klíčovým faktorem pro definování bezpečnostní politiky. Současné bezpečnostní prostředí z důvodu dynamických změn, je jen těžko předvídatelné, tím se stává do jisté míry prostředím nejistoty. V současné době bezpečnostní prostředí zahrnuje celou řadu dimenzí, které ještě před několika lety nemusely být brány v potaz a ze kterých se generuje zvyšující se nestabilita a nejistota. Narůstá rozsah, různorodost a provázanost hrozeb a za těchto podmínek je náročné jednoznačně definovat nepřítele či zřetelnou hranici válečné agrese a vyhodnotit na tomto základě potřebné reakce zahrnující použití vojenské síly. (Bezpečnostní strategie České republiky, 2015)

Dle dokumentu Dlouhodobého výhledu pro obranu 2035 bude ČR v nadcházejícím období čelit hrozbám jako:

- Rozložení politické moci, ekonomického potenciálu a vojenských schopností ve světě.
- Ekonomická a informační globalizace a klimatické změny.
- Rostoucí pohyblivost a vysoká koncentrace obyvatelstva.
- Využívání informačních a komunikačních systémů pro rychlé šíření napětí a nestability.
- Využívání hybridních metod.
- Nerovnoměrný demografický vývoj ve světě, změny klimatu, zhoršení kvality životního prostředí.
- Dostupnost moderních a vyspělých technologií.
- Hrozby kybernetických útoků. (Dlouhodobý výhled pro obranu 2035, 2019)

Budoucí nároky na bezpečnostní prostředí

- Připravenost na střet se státními a nestátními aktéry.
- Kompetence ozbrojených sil vést společné a kombinované operace.
- Zlepšení rozhodovacích procesů při strategickém a operačním řízení ozbrojených sil.
- Ozbrojené síly se schopností rychlé reakce, a to i na delší vzdálenosti.
- Ozbrojené síly se zvýšenou připraveností, mobilitou a flexibilitou.
- Zvýšení mezinárodní spolupráce a akceschopnosti EU a NATO.
- Sjednocená stanoviska k zajištění ochrany a obrany státu.
- Pravidelnou aktualizací národního právního rámce, aby co nejlépe odpovídal bezpečnostním hrozbám a krizím.

V dokumentu Dlouhodobého výhledu pro obranu 2035, je zakotvena podpora složkám integrovaného záchranného systému (dále jen IZS) při zvládání krizových situací a ohrožení vnitřní bezpečnosti státu. (Dlouhodobý výhled pro obranu 2035, 2019)

1.4 Bezpečnostní hrozby pro Českou republiku

Bezpečnostní hrozby zjišťovány a definovány na základě analýz a mapování bezpečnostního prostředí, ve kterém se ČR nachází. Rozdělujeme je do dvou kategorií, a to podle charakteru na vojenské a nevojenské. Přehled bezpečnostních hrozeb nalezneme ve výše popsané Bezpečnostní strategii. ČR jako člen EU a NATO zahrnuje do svých bezpečnostních hrozeb i ty, které nemají přímý vliv na naši bezpečnost, ale můžou ohrožovat naše spojence. V současné světové situaci se vnitřní hrozby prolínají s vnějšími, to vede k tomu, že rozdíly mezi nimi se snižují. V ČR je aktuálně zvyšující se závažnost nevojenských hrozeb, jako je migrace, kybernetické útoky, problémy v energetice a nedostatku strategických surovin, což je vyvoláno situací ve světě. (Bezpečnostní strategie České republiky, 2015)

Dle analýzy hrozeb pro ČR bylo identifikováno 72 typů nebezpečí. Z toho bylo pro ČR identifikováno celkem 22 typů nebezpečí s nepřijatelným rizikem, u kterých se dá odůvodněně očekávat vyhlášení krizového stavu. (Paulus et al., 2015)

Dle Ministerstva vnitra jsou pro ČR aktuální hrozby terorismus, organizovaný zločin, kybernetické útoky, pravicový a levicový extremismus, bezpečnost civilního letectví, korupce. (Bezpečnostní hrozby, © 2022)

2 MIMOŘÁDNÁ UDÁLOST

„Mimořádnou událostí se rozumí škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují životy, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.“ (Česko, 2000a)

Základní rozdělení mimořádných události (dále jen MU) je dle původu, rozlohy zasaženého území a charakteru.

Dle původu se MU dělí:

- Způsobené přírodou (naturogenní)
- Způsobené činností člověka (antropogenní)

Dle zasaženého území se MU dělí:

- Lokální
- Globální

Dle charakteru se MU dělí:

- Úmyslné – Neúmyslné
- Vojenské – Nevojenské

2.1 Právní rámec řešení mimořádné události

Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů

Zákon platný od 1. ledna 2001. Zákon vymezuje IZS, stanovuje jeho složky a působnost, pokud není stanoveno jinak právním předpisem. Zákon vymezuje působnost a pravomoc státních orgánů a samosprávných celků a ukládá práva a povinnosti právnickým a fyzickým osobám (dále jen PO a FO) při přípravě na MU, při záchranných a likvidačních pracích a při ochraně obyvatelstva po čas vyhlášení některého z krizových stavů. (Česko, 2000a)

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů

Zákon platný od 1. ledna 2001. Zákon vymezuje státním orgánům, PO a FO jejich povinnosti a práva při podílení se na zabezpečování situací při mimořádné události. V případě ohrožení státu, zákon vymezuje pravomoci, které jsou uděleny vládě. (Česko, 2000b)

Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých zákonů

Zákon platný od 1. ledna 2001. Zákon upravuje přípravy hospodářských opatření pro krizové stavy. Zákon stanovuje pravomoc vlády, ústředních správních orgánů, České národní banky, správních úřadů. Vymezuje práva a povinnosti územních samosprávných celků, PO a FO při přípravě a přijetí hospodářských opatření pro krizové stavy. (Česko, 2000c)

Zákon 320/2015 Sb., Zákon o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů

Zákon platný od 1. ledna 2016. Zákon stanovuje Hasičský záchranný sbor (dále jen HZS) jako bezpečnostní sbor se základním úkolem chránit životy a zdraví obyvatel, životní prostředí, zvířata a majetek před požáry a MU a krizovými situacemi. (Česko, 2015)

Vyhláška č. 328/2001 Sb., Vyhláška Ministerstva vnitra o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného systému

Vyhláška platná od 18.9.2001. Vyhláška stanovuje koordinaci, organizování a součinnost složek IZS na místě zásahu. Dále řeší způsob zpracování dokumentace IZS a její obsah. (Česko, 2001a)

2.2 Základní pojmy k mimořádným událostem

V této podkapitole budou popsány základní pojmy týkající se MU. S pojmy se můžeme běžně setkat při řešení problematiky krizového řízení, ochrany obyvatelstva nebo IZS.

Nebezpečí

Zdroj potencionálního poškození s možností způsobit újmu na zdraví, životech, majetku a životním prostředí. Bývá zdrojem rizika. (Zdroje ohrožení, 2016)

Riziko

Míra rizika je určitá pravděpodobnost vzniku nežádoucí hrozby, potencionálního problému, vzniku škody, neúspěchu, zničení nebo ztráty. Rizika dělena na přijatelná, podmínečně přijatelná, nepřijatelná. (Riziko, © 2023)

Hrozba

Hrozba je člověkem nebo přírodou podmíněný proces, který může být aktivován záměrně nebo náhodně za účelem poškození aktiva. Míra hrozby je udávána velikostí možného způsobení škody a časovou vzdáleností. (Hrozba, © 2023)

Záchranné práce

Jako záchranné práce se rozumí činnosti sloužící k odvrácení nebo omezení bezprostředních rizik vzniklých MU, při kterých hrozí ohrožení zdraví a života osob nebo zvířat, poškození majetku a životního prostředí. (Česko, 2000a)

Likvidační práce

Je činnost potřebná k odstranění dopadů mimořádné události. (Česko, 2000a)

Krizová situace

Dle zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému je krizová situace druh MU, při které dochází k narušení kritické infrastruktury nebo jinému nebezpečí, při nichž je potřeba vyhlášení jednoho z krizových stavů. (Česko, 2000a)

Krizový stav

Dle Ministerstva vnitra je krizový stav: *„Stav, který vyhlašuje hejtman kraje nebo primátor hlavního města Prahy (stav nebezpečí), vláda České republiky, popř. předseda Vlády České republiky (nouzový stav) nebo Parlament České republiky (stav ohrožení státu a válečný stav) v případě hrozby nebo vzniku krizové situace a v přímé závislosti na jejím charakteru a rozsahu“*. (Krizový stav, © 2023)

Vyhlášení některého z krizových stavů záleží vždy na typu a závažnosti události, rozloze poškozeného území a rozsahu poškození. V případě, že se jedná o krizové stavy, které nesouvisejí se zajišťováním obrany ČR před vnějším napadením, lze vyhlásit stav nebezpečí, nouzový stav a stav ohrožení státu. Jedná-li se o krizové stavy, které přímo souvisejí se zajišťováním obrany ČR před vnějším napadením, lze vyhlásit stav ohrožení státu nebo válečný stav. (Holec, 2021)

Stav nebezpečí

Stav nebezpečí se vyhlašuje v případě živelní pohromy, průmyslové nebo ekologické havárie, nehody nebo jiného nebezpečí, které má za následek ohrožení života, zdraví osob, majetku a životního prostředí, pokud nedosahuje intenzita ohrožení takového rozsahu, že není možné ji odvrátit běžnou činností správních úřadů a složek IZS nebo subjekty kritické infrastruktury. Stav nebezpečí vyhlašuje hejtman kraje nebo primátor hlavního města Prahy, stav nebezpečí je možno vyhlásit nejdéle na dobu 30 dnů. Prodloužení stavu nebezpečí může hejtman nebo primátor pouze se souhlasem vlády ČR. (Česko, 2000b)

Nouzový stav

Nouzový stav je vyhlašován v případě živelních pohrom, ekologických nebo průmyslových havárií, nehod nebo jiného nebezpečí, které ve značném rozsahu ohrožují život, zdraví osob a zvířat nebo majetkové hodnoty anebo vnitřní pořádek a bezpečnost. Nouzový stav je vyhlášen vládou nebo předsedou vlády dle ústavního zákona č. 110/1998 Sb. o bezpečnosti České republiky. Vláda může nouzový stav vyhlásit nejdéle na dobu 30 dnů, k jeho prodloužení je potřebný souhlas poslanecké sněmovny. Vyhlásí-li nouzový stav předseda vlády, vláda jej potvrdí nebo zruší do 24 hodin. (Česko, 1998)

Stav ohrožení státu

Hrozí-li státu bezprostřední ohrožení svrchovanosti, územní celistvosti nebo jsou narušeny jeho demokratické základy, může Parlament ČR po předcházejícím návrhu vlády vyhlásit stav ohrožení státu. Ke schválení stavu ohrožení je potřeba nadpoloviční většina všech poslanců a senátorů. (Česko, 1998)

Válečný stav

Válečný stav je stav vzniklý mezi znepřátelenými stranami vypuknutím ozbrojeného konfliktu, a to bez ohledu na to, zda byla vypovězena válka. Dle článku 43 Ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky válečný stav vyhlašuje Parlament ČR. Ústava ČR jej definuje jako situaci, kdy je ČR napadena nebo v případě plnění závazků mezinárodních smluv o společné obraně. (Česko, 1993)

2.3 Naturogenní mimořádné události

Naturogenní (přírodní) MU jsou nejčastěji způsobeny neočekávaným a většinou rozsáhlým působením přírodních sil a procesů, které způsobují škody na pevnině, vodě a i atmosféře. Vlivem působení sil a procesů se může spustit dominový efekt, což je řetězová reakce navzájem se ovlivňujících příčin a následků. Jako nejvýraznější naturogenní MU na území ČR v posledních pár letech, lze považovat pandemii COVID-19, tornádo na jižní Moravě, ptačí chřipku, lesní požár v národním parku České Švýcarsko a povodně v letech 1997, 2002, 2006, 2009, 2013. Naturogenní MU rozdělujeme je na abiotické, biotické a kosmogenní. (Horák et al., 2015)

2.3.1 Abiotické mimořádné události

Jsou MU způsobené neživou přírodou, většinou jsou hlavní příčiny doprovázené sekundárními důsledky. Mezi abiotické mimořádné události patří požáry, povodně a záplavy, půdní eroze, zemské sesuvy, propad zemských dutin, zemětřesení, sopečná erupce, narušení ekologické rovnováhy, narušení krajinných celků, krupobití, extrémní větrné jevy, tornáda, mlhy, dlouhodobá sucha, sněhové kalamity, sněhové laviny, silné mrazy, dlouhodobá inverze, únik radonu, kosmické záření, přírodní radioaktivita, globální změna klimatu, geomagnetické anomálie. (Ciottone et al., 2016; Šín, 2017)

Požáry

Požár je nekontrolovatelné a nežádoucí hoření, které bezprostředně ohrožuje zdraví a život osob, zvířata a působí škody na materiálním majetku a na životním prostředí. V našich podmínkách patří požáry k nejničivějším živlům a jsou často jako sekundární důsledek jiných katastrof. (Definice a rozdělení požáru, 2022)

Povodeň

Je přechodné výrazné zvýšení hladiny vodních toků a povrchových vod, při kterém dochází k vylití vody z koryta a následnému zaplavení okolního území. V důsledku toho může povodeň způsobovat ohrožení zdraví a života osob, zvířat a způsobit škody na materiálním majetku a na životním prostředí. Povodně jsou přirozené nebo zvláštní. Povodeň přirozená je způsobena přírodními jevy, a to zejména táním sněhu, dešťovými srážkami, chodem ledů nebo jinými přírodními vlivy. Povodeň zvláštní je způsobena poruchou na vodním díle. Jako povodeň je považován i stav, kdy voda nemá kam odtékat nebo její odtok je nedostatečný. (Česko, 2001b)

Stupně povodňové aktivity s mírou ohrožení obyvatelstva a majetku.

I. **BDĚLOST**	- nastává při nebezpečí povodně a zaniká, pominou-li příčiny takového nebezpečí - při 1. SPA ještě nedochází k vybřežení toku a jeho rozlivům, a tedy ani k hmotným škodám na majetku
II. **POHOTOVOST**	- vyhlašuje jej příslušný povodňový orgán, když nebezpečí povodně přerůstá v povodeň a v době povodně, kdy však ještě nedochází k větším rozlivům - při 2. SPA již dochází k prvním rozlivům, které však nepáchají větší škody na majetku (většinou jen zaplavování příbřežních luk a porostů)
III. **OHROŽENÍ**	- vyhlašuje příslušný povodňový orgán v době povodně při bezprostředním nebezpečí nebo při vzniku větších škod, ohrožení majetku a životů v záplavovém území - při 3. SPA dochází k zaplavování měst a obcí, a proto se provádějí zabezpečovací či záchranné práce

Obrázek 1. Stupně povodňové aktivity (Povodně, © 2020)

Tornádo

Tornádo je prudce rotující sloupec vzduchu, který se rozprostírá od bouřkového mraku až k zemi. Je to extrémní síla, která ničí vše, co se jí postaví do cesty. Tvoří se, když se teplý, vlhký vzduch srazí se studeným, suchým vzduchem. Doprovázeny jsou silnými bouřkami s krupobitím. Intenzita tornáda se měří pomocí Fujitovi stupnice. K detekci tornád se nejčastěji používá Dopplerův radar. (Tornadoes explained, 2019)

2.3.2 Biotické mimořádné události

Jsou MU způsobené živou přírodou. Rozdělují se na epidemie (rozsáhlá nákaza lidí), epizootie (rozsáhlá nákaza zvířat), epifylie (rozsáhlá nákaza rostlin), přemnožení škůdců, parazitů a rostlinných vetřelců, vymírání rostlinných a živočišných druhů, genové a biologické mutace. (Ciottone et al., 2016; Šín, 2017)

Epidemie

Epidemie je náhlé a neočekáváné vypuknutí nemoci, která postihuje velký počet lidí v určité komunitě, regionu nebo populaci. Známým příkladem epidemie je HIV a Ebola. (Epidemic, 2022)

Vymírání živočišných druhů

K vymírání živočišných druhů dochází v důsledku globálních změn, přírodních katastrof, evolučním změnám, špatné reprodukci, nadměrnému lovu, ničení životního prostředí a další činností lidí. (Gittleman, 2022)

Epizootie

Je hromadná nákaza zvířat (ptačí chřipka, slintavka, kulhavka). Rychlost šíření nákazy je závislá na vlastnostech nákazy, způsobu přenosu, včasnosti odhalení, charakteristice ohniska nákazy a rychlosti přijetí bezpečnostních opatřeních. V ojedinělých případech hrozí i ohrožení zdraví a životů osob. (Mimořádné události, © 2020)

2.3.3 Kosmogenní mimořádné události

Mimořádné události, které jsou způsobeny kosmickými jevy jako jsou atmosférické výboje, narušení ozónové vrstvy, výbuch supernovy, pády kosmických těles a meteorických dešťů. (Janura, 2018)

2.4 Antropogenní mimořádné události

Mimořádné události způsobené výhradně činností člověka úmyslně nebo neúmyslně. Antropogenní MU rozdělujeme na technogenní, sociogenní a agrogenní.

2.4.1 Technogenní mimořádné události

Technogenní MU jsou především spojeny s různými provozními haváriemi a haváriemi spojenými s infrastrukturou. Jedná se o MU, při které často dochází k ohrožení zdraví a života osob, zvířat, materiálovým škodám a zejména k závažnému narušení životního prostředí. Mezi technogenní MU patří únik nebezpečné látky, radiační havárie, přerušení dodávek energií, dopravní nehody, železniční nehody, letecké nehody, nehody vodní dopravy, důlní neštěstí, technické a technologické havárie, narušení dodávek léčiv, nepříznivé působení člověka na životní prostředí. (Ciottone et al., 2016; Šín, 2017)

Dopravní nehoda

Dopravní nehoda na pozemní komunikaci je definována zákonem č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, jako: *„událost v provozu na pozemních komunikacích, například havárie nebo srážka, která se stala nebo byla započata na pozemní komunikaci a při níž dojde k usmrcení nebo zranění osoby nebo ke škodě na majetku v přímé souvislosti s provozem vozidla v pohybu“*. (Česko, 2000d)

Výpadek elektrické energie

Výpadek elektrické energie (Blackout) je výpadek nenadálý a překvapivý, který zasahuje rozsáhlé území po dobu desítek hodin až několika dnů. Jako důvod může být technická chyba, přírodní katastrofa, selhání lidského faktoru nebo také sabotáž. Jelikož dnešní moderní společnost je plně závislá na elektrické energii, výpadek elektrické energie by měl za následek velké ochromení zasaženého území. (Rady pro občany - Blackout, © 2020)

2.4.2 Sociogenní mimořádné události

Sociogenní MU vzniká důsledkem společenské, sociální a ekonomické krize. Patří sem migrace, vnější vojenské napadení státu nebo jeho spojenců, diverzní činnosti, terorismus, šíření zbraní hromadného ničení a jeho nosičů, levicový a pravicový extremismus, kybernetické hrozby, hybridní hrozby, zhroucení ekonomiky státu, přelidnění, psychosociální negativní jevy, šíření narkotik, narušení finančního a devizového

hospodářství státu, hospodářské sankce, globální hospodářské krize. Sociogenní MU se rozdělují na interní a externí. (Ciottone et al., 2016; Šín, 2017)

Terorismus

Nejčastěji je terorismus charakterizovaný jako plánované, promyšlené a politicky motivované násilí, zaměřené proti nezúčastněným osobám k dosažení vytyčených cílů, které jsou politické, ideologické nebo náboženské. Terorismus je založený na vyvolání strachu, jehož prostřednictvím jsou prosazovány politické, ideologické a náboženské cíle. Terorismus je v současnosti celosvětový problém. Nejznámější teroristické organizace a skupiny ve světě jsou Al-Kaida, Taliban, Boko Haram, Aš-Šabáb, Islámský stát, An Nusrá, Hamás, Hizballáh. Teroristické útoky jsou páchané jednotlivci nebo skupinami, nejčastěji se jedná o únosy osob a dopravních prostředků, atentáty, bombové útoky, vojenské násilné akty. Dle Ministerstva vnitra ČR se člení teroristická hrozba do tří hledisek, a to z hlediska původce hrozby, cíle útoku a nástrojů terorismu. (Typologie terorismu, © 2022)

Kybernetické hrozby

Kybernetické hrozby je v současné době fenomén, jelikož informační technologie pronikly do všech částí běžného života. Díky novým technologiím jsou kybernetické útoky komplexní a využívají pokročilejší a kvalitnější metody a jejich detekce se tím stává obtížnější. Většinou jsou kybernetické útoky za účelem získání citlivých osobních informací. Jako velká výhoda útočníků je zatím velká neopatrnost a důvěřivost lidí v kyberprostoru. Kyberprostor je velmi dynamicky se vyvíjející. Kybernetické hrozby jsou kybernetická špionáž, hackerství a DDoS útoky, internetové podvody a krádeže identit, spam, kyberšikana, kyberstalking, kybergrooming, sexting, rizika sociálních sítí. (Smejkal, 2015)

Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost v důsledku kybernetických hrozeb vydal dokumenty Národní strategie kybernetické bezpečnosti České republiky a Akční plán k Národní strategii kybernetické bezpečnosti České republiky na období let 2021 až 2025. Dokumenty definují hlavní principy a strategické směřování kybernetické bezpečnosti České republiky. (Národní strategie kybernetické bezpečnosti České republiky, 2021)

2.4.3 Agrogenní mimořádné události

Agrogenní MU jsou úzce spojeny s problémy půdy a zemědělstvím. Patří sem degradace kvality půdy, vysychání vodních zdrojů, nepřiměřené používání hnojiv a pesticidů, zhutňování půdy používáním těžké techniky. (Ciottone et al., 2016; Šín, 2017)

3 INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM ČESKÉ REPUBLIKY

Integrovaný záchranný systém lze definovat jako efektivní systém vazeb, pravidel, koordinace a kooperace záchranných a bezpečnostních složek, orgánů státní správy a samosprávy, FO a PO podílejících na společné přípravě na mimořádnou událost a na záchranných a likvidačních pracích. Vznikl za účelem potřeby každodenní spolupráce při řešení MU mezi hasiči, policií, zdravotníky a ostatními složkami. IZS je tvořen základními a ostatními složkami. Hlavní koordinátor IZS je HZS ČR. (Česko, 2000a)

3.1 Základní složky integrovaného záchranného systému

Základní složky IZS drží nepřetržitou pohotovost pro příjem ohlášení, vyhodnocení a neodkladný zásah při mimořádné události. (Integrovaný záchranný systém, © 2023)

3.1.1 Hasičský záchranný sbor České republiky

Dle zákonu č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů je hlavním úkolem HZS chránit zdraví a životy obyvatel, zvířat, majetek a životní prostředí před požáry a jinými MU. HZS je v gesci ministerstva vnitra a jedná se o jednotný bezpečnostní sbor, disponující různými druhy techniky a prostředků k provádění záchranných a likvidačních prací a řešení MU různých druhů. Je tvořen generálním ředitelstvím, 14 hasičskými záchrannými sbory krajů, záchranným útvarem v Hlučíně a Střední odbornou a Vyšší odbornou školou požární ochrany ve Frýdku-Místku. Dále HZS spolupracuje s Institutem ochrany obyvatelstva se sídlem v Lázních Bohdaneč, Skladovacím a opravárenským zařízením se sídlem v Olomouci, Technickým ústavem požární ochrany se sídlem v Praze a Školním a výcvikovým zařízením se sídlem v Brně. (Česko, 2015)

3.1.2 Jednotky požární ochrany zařazeny do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany

Jednotky požární ochrany (dále jen JPO) jsou tvořeny odborně vyškolenými osobami, požární technikou a věcnými prostředky požární ochrany. Stejně jako HZS mají JPO hlavní úkol chránit zdraví a životy obyvatel, zvířat, majetek a životní prostředí před požáry, provádět záchranné a likvidační práce a poskytovat účinnou pomoc při MU. JPO působí ve dvou druzích řízení, a to v operačním nebo organizačním. (Jednotky PO, © 2023)

3.1.3 Policie ČR

Policie České republiky (dále jen PČR) je jednotný ozbrojený bezpečnostní sbor dohlížející na vnitřní bezpečnost ČR v podřízenosti Ministerstva vnitra. Dle zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky je základním úkolem PČR chránit bezpečnost osob a majetku, chránit veřejný pořádek a předcházet trestné činnost. PČR tvoří policejní prezidium, útvary s celostátní působností, 14 krajských ředitelství policie, útvary zřízené v rámci krajských ředitelství. (Česko, 2008; Policie České republiky, © 2023)

3.1.4 Poskytovatelé zdravotnické záchranné služby

Poskytovatelé zdravotnické záchranné služby (dále jen ZZS) jsou zdravotní služba, která zejména poskytuje přednemocniční neodkladnou péči osobám závažně postiženým nebo v přímém ohrožení života. Práva a povinnosti ZZS jsou vymezena zákonem č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě. Poskytovatel ZZS má povinnost zabezpečit nepřetržité poskytování svých služeb. V současné době je zřízeno 14 krajských ZZS. Pokrytí každého kraje, je řešeno výjezdovými základnami, které jsou dislokovány v místech tak, aby jejich dojezdová doba byla do 20 minut. (Česko, 2011)

3.2 Ostatní složky integrovaného záchranného systému

Ostatní složky IZS poskytují při provádění záchranných a likvidačních prací plánovanou pomoc na základě dohod o poskytnutí pomoci na vyžádání. Do ostatních složek IZS patří vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil (více další kapitola), ostatní bezpečnostní sbory, orgány ochrany veřejného zdraví, havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby, zařízení civilní obrany, neziskové organizace a sdružení občanů. (Česko, 2000a)

3.2.1 Vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil

Dle zákona č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky je základním úkolem ozbrojených sil (dále jen OS) se připravovat na obranu ČR a bránit ji proti vnějšímu napadení. Dalšími důležitými úkoly OS je plnit mezinárodní smluvní závazky o kolektivní obraně proti napadení. OS se účastní činností ve prospěch míru a bezpečnosti, a to hlavně účastí na mezinárodních operacích na podporu a udržení míru, záchranných a humanitárních akcích. OS se člení na Armádu České republiky, Vojenskou kancelář prezidenta republiky a na Hradní stráž. Vrchním velitelem OS je prezident ČR. (Česko, 1999; Ozbrojené síly ČR, © 2023)

3.2.2 Obecní policie

Obecní policie jsou orgány obcí měst, kde zabezpečují dodržování zákonů, pořádku, ochranu osob a majetku v rámci působnosti obce. Obecní policii řídí starosta, popřípadě člen zastupitelstva obce, který je pověřený zastupitelstvem obce. (Česko, 1991)

3.2.3 Vězeňská služba České republiky

Vězeňská služba jakožto ozbrojený bezpečnostní sbor je zřízena za účelem zajištění výkonu vazby, trestu odnětí svobody, ochrany pořádku a bezpečnosti při výkonu soudnictví a správě soudů a činnostech státních zastupitelství a Ministerstva spravedlnosti. V případě krizových situací může být PČR posílena o členy Vězeňské služby po dobu nezbytně nutnou. V čele Vězeňské služby stojí generální ředitel. Organizačně se Vězeňská služba člení na Generální ředitelství, vazební věznice, věznice, ústavy pro výkon zabezpečovací detence, Střední odborné učiliště a Akademii. (Česko, 1992)

3.2.4 Český červený kříž

Český červený kříž (dále jen ČČK) je státem uznaná humanitární společnost. ČČK je nedílnou součástí hnutí Mezinárodního červeného kříže, kde patří i Červený půlměsíc. Úkolem ČČK je všeobecně prospěšná činnost, a to v oblasti humanitární, sociální, zdravotní a zdravotně-výchovné. Při vzniku MU působí v ochraně obyvatelstva a jako pomocná organizace vojenské zdravotnické služby. (Kdo jsme, 2023)

3.2.5 Horská služba

Horská služba zajišťuje bezpečnost na horách a provádí záchranné a pátrací akce v horském terénu. Provádí preventivní hlídkovou činnost, vydává lavinové výstrahy. (Poslání a úkoly, 2023)

3.2.6 Civilní ochrana

Jedná se o soubor opatření, nařízení, činností a postupů pro snížení nežádoucích dopadů možných MU na zdraví a životy osob a jejich životní podmínky. V případě vyhlášení válečného stavu se z civilní ochrany stává prvek pro obranu státu, kdy zabezpečuje humanitární úkoly. (Civilní ochrana, © 2023)

4 ODŘADY ARMÁDY ČESKÉ REPUBLIKY VYČLENĚNÉ K ZÁCHRANNÝM A LIKVIDAČNÍM PRACÍM

Jedná se o síly a prostředky AČR zařazené v ústředním poplachovém plánu IZS. Odřady jsou schopny pod velením svého velitele samostatně vykonávat úkoly při plnění záchranných a likvidačních pracích v důsledku MU, krizové situace nebo bezpečnostní akce. Aktivace odřadů AČR a následné podílení se na řešení vzniklé události, je závislé na vyžádání, dle dohody o poskytnutí plánované pomoci. Dle zákona č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky je nasazení AČR charakterizováno jako dočasné organizované nasazení. V případě potřeby lze AČR poskytnout na plánovanou pomoc, ostatní pomoc a na nasazení vrtulníku. (Česko, 1999; Vyžadování pomoci AČR, © 2023)

- Použití armády k záchranným pracím mohou vyžádat hejtmani krajů a starostové obcí u Generálního štábu, který rozhodne o nasazení.
- Hrozí-li nebezpečí z prodlení, může o pomoc AČR zažádat velitel zásahu a velitel JPO u velitele vojenského útvaru nebo náčelník vojenského zařízení, který je dislokován nejblíže zasaženému území.
- Je-li zasažena velká část území ČR rozhoduje o nasazení AČR vláda na základě návrhu ministra vnitra.
- O použití AČR k likvidaci následků pohromy rozhoduje vláda na základě návrhu ministra vnitra. (Vyžadování pomoci AČR, © 2023)

Odřady pro nouzové ubytování

Odřad pro nouzové ubytování slouží k vybudování náhradních ubytovacích prostor a jako materiální základna humanitární pomoci s kapacitou 450 osob. (Šafr a Kavan, 2014).

Odřady pro evakuaci osob a humanitární pomoc

Odřad zajišťuje evakuaci obyvatelstva, humanitární pomoc a její převoz, zásobování důležitým materiálem. (Šafr a Kavan, 2014)

Odřady pro zabezpečování sjízdnosti

Úkoly odřadu jsou v zajištění sjízdnosti a průchodnosti komunikací. Provádí různé druhy zemních prací jako je likvidace sesuvů půdy, naplavenin a sněhových kalamit s využitím těžké techniky. Odřad disponuje speciální technikou pro přemostění komunikace do 20 metrů. (Šafr a Kavan, 2014)

Odřady pro dekontaminaci osob

Odřad využívající speciální dekontaminační techniku a prostředky pro dekontaminaci osob od biologických, chemických a radiologických látek. (Šafr a Kavan, 2014)

Odřady pro dekontaminaci techniky

Odřad využívající speciální dekontaminační techniku a prostředky pro dekontaminaci techniky od biologických, chemických a radiologických látek. (Šafr a Kavan, 2014)

Odřady pro pomoc technikou

Úkolem odřadu je zabezpečení vyproštění vozidel uvízlých při kalamitních situacích na komunikacích. Vyprošťování uvízlé techniky probíhá těžkou technikou. (Šafr a Kavan, 2014)

Odřady pro terénní a zemní práce

Odřad zabezpečující terénní úpravy a zemní práce jako je hloubení, navážka zeminy, odvoz suti, trhací a demoliční práce. (Šafr a Kavan, 2014)

Odřady pro průzkum a detekci látek CBRN

Základním úkolem odřadu je pěší nebo mobilní průzkum s možností odběru vzorků biologického materiálu nebo prostředí. Následná identifikace získaného vzorku, případná přeprava do specializované laboratoře. (Šafr a Kavan, 2014)

Zdravotnické odřady

Zdravotnické odřady zabezpečují poskytování lékařské zdravotní péče a péče o duševní zdraví v místě MU nebo krizové situace a zajišťují karanténní a izolační opatření při výskytu nakažlivých a infekčních nákaz. (Šafr a Kavan, 2014)

Veterinární odřady

Veterinární odřady plní úkoly veterinárního zabezpečení vojenských útvaru. Dále zasahují v případě velkého výskytu onemocnění zvířat, odstraňování následků živelních havárií, odběr a vyšetření vzorků, odchyt a imobilizaci zvířat. (Šafr a Kavan, 2014)

Letecké síly a prostředky pro záchranné práce

Provádějí evakuaci a záchranu osob z míst zasažených MU, pátrání po zmizelých osobách, přeprava záchranářských týmů, osob a materiálu (humanitární pomoc), vzdušný průzkum. (Šafr a Kavan, 2014)

5 DÍLČÍ ZÁVĚR

Bezpečnost České republiky je v současné době hodně diskutované téma, jelikož za hranicemi sousedních zemí, které jsou členy kolektivní obrany NATO stejně jako ČR, zuří ozbrojený konflikt mezi Ukrajinou a Ruskou federací, který trvá více než rok. Což nejspíše bude mít vliv na úpravu zákonů a strategických dokumentů. Již v letošním roce schválila Vláda ČR, že od roku 2024 půjde na armádu minimálně 2 % HDP. Na bezpečnost ČR mají vliv i MU[1]. ČR zasáhla spousta naturogenních a antropogenních MU, které musely řešit základní a ostatní složky IZS. MU většího rozsahu, které zasákly naše území v poslední době jsou pandemie COVID-19, tornádo na jižní Moravě, ptačí chřipka, lesní požár v národním parku České Švýcarsko, povodně v letech 1997, 2002, 2006, 2009, 2013, havárie na Bečvě, výbuch muničního skladu ve Vrběticích, železniční a silniční nehody nebo nelegální migrace. Zvládání některých MU nebylo v silách základních složek IZS a na jejich pomoc byly vyslány síly a prostředky AČR. IZS je v ČR na velmi dobré úrovni, avšak velkým problémem některých základních složek je naplněnost personálem. Síly a prostředky AČR byly v poslední době vyčleňovány na pomoc PČR při pandemii COVID-19 a při nelegální migraci. Kdy AČR mohla využít jednu ze svých předností, a to je velké množství personálu. Dále byly síly a prostředky AČR nasazeny při tornádu na jižní Moravě a při povodních, zejména ženijní technika, která je již z větší míry zastaralá, ale pořád velmi užitečná při zvládání MU. Spolupráce AČR se základními složkami IZS je pevně zakotvena v několika právních normách, koncepcích a strategických dokumentech.

Teoretická část měla seznámit s důležitými prvky bezpečnosti ČR a dále s problematikou MU, které mohou zasáhnout ČR a se základními a ostatními složkami IZS podílejících se na záchranných a likvidačních pracích.

[1] ČR v roce 2022 postihlo 151 619 MU, při nichž zasahovaly jednotky IZS. Jednalo se o požáry, dopravní nehody, technické havárie, úniky nebezpečných látek a o ostatní MU.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 ARMÁDA ČESKÉ REPUBLIKY

Dle zákona 219/1999 Sb., o ozbrojených silách je AČR základním prvkem OS a organizačně je členěna na vojenské útvary a vojenská zařízení, které mohou být sloučeny do větších organizačních celků. AČR je jedním z hlavních prvků zajištění bezpečnosti ČR. Hlavním úkolem AČR je obrana svrchovanosti, územní celistvosti a principů demokracie a právního státu, ochrana životů obyvatel a jejich majetku před vnějším napadením a plnit další důležité úkoly vyplývající z mezinárodních smluvních závazků ČR o společné obraně území spojenců NATO podle článku 5 Severoatlantické smlouvy, včetně plnění určených cílů evropské bezpečnostní a obranné politiky. AČR je tvořena útvary pozemních, vzdušných, speciálních, kybernetických sil, sil teritoria a výcvikovou akademií ve Vyškově. Součástí organizační struktury AČR jsou jednotky aktivní zálohy, vojenské zpravodajství a přímo podřízené útvary a zařízení Generálního štábu AČR a náčelníka Generálního štábu. Dále je AČR členěna na bojové prvky, prvky bojové podpory a prvky bojového zabezpečení. V roce 2005 se stala AČR profesionální armádou. (Česko,1999; Ministerstvo obrany České republiky, 2019; Modul B, 2020)

6.1 Generální štáb

Je součást Ministerstva obrany ČR sídlící v Praze a zabezpečuje velení armádě. V čele Generálního štábu stojí náčelník Generálního štábu Karel Řehka, který je podřízen ministrovi obrany. Generální štáb AČR plánuje, rozvoj, výstavbu a užití jednotek. (Česko,1999)

6.2 Ředitelství speciálních sil

Ředitelství speciálních sil je přímo podřízeno náčelníkovi Generálního štábu AČR. Do podřízenosti Ředitelství speciálních sil spadá 601. skupina speciálních sil a Centrum podpory speciálních sil. Speciální síly jsou flexibilní a strategický nástroj pro zajišťování obrany a bezpečnosti. Hlavním úkolem Ředitelství speciálních sil je poskytovat plně vybavené a vycvičené síly pro speciální operace. (Ředitelství speciálních sil, © 2023)

6.3 Velitelství pro operace

Velitelství pro operace je samostatný operační prvek, který spadá do přímé podřízenosti náčelníka Generálního štábu. Má odpovědnost za plánování, nasazení, řízení a zabezpečení sil a prostředků OS ČR. Velitelství pro operace řídí a koordinuje činnosti AČR při řešení

MU a krizových situacích. Dále zodpovídá za výběr, přípravu a vyslání vojáků do zahraničních operací. (Velitelství pro operace, © 2023)

6.4 Velitelství pozemních sil

Velitelství pozemních sil sídlí v Olomouci. Hlavním úkolem je zajištění taktické úrovně velení a řízení, dále plánuje, řídí a organizuje přípravu sil a prostředků pro zajištění obrany ČR a k plnění mezinárodních závazků. Při plnění úkolů využívá jednotky mechanizované, výsadkové, tankové a lehké motorizované. Pozemní síly představují jádro AČR a vynikají svojí mobilitou, flexibilitou, palebnou sílou a velkou odolností. Jsou strukturovány a vybaveny tak, aby mohly působit v širokém spektru operací. Tvoří základ úkolových uskupení vysílaných do mezinárodních operací v rámci NATO, OSN, EU. Jednotky pozemních sil jsou používány pro plnění vojenských i nevojenských činností a jsou vyčleňovány jako síly a prostředky AČR na pomoc IZS při MU a krizových situacích. V posledních letech byly vojáci pozemních sil nasazeni při pandemii Covid-19, tornádu na jižní Moravě, migraci, a při povodních. Pozemní síly tvoří:

Bojové síly

4. brigáda rychlého nasazení Žatec

    41. mechanizovaný prapor Žatec

    42. mechanizovaný prapor Tábor

    44. lehký motorizovaný prapor Jindřichův Hradec

7. mechanizovaná brigáda Hranice

    71. mechanizovaný prapor Hranice

    72. mechanizovaný prapor Přáslavice

    73. tankový prapor Přáslavice

    74. mechanizovaný prapor Bučovice

43. výsadkový pluk Chrudim

Síly bojové podpory

13. dělostřelecký pluk Jince

    131. dělostřelecký oddíl Jince

132. dělostřelecký oddíl Jince

15. ženijní pluk Bechyně

151. ženijní prapor Bechyně

152. ženijní prapor Bechyně

153. ženijní prapor Olomouc

31. pluk radiační, chemické a biologické ochrany Liberec

311. prapor radiační, chemické a biologické ochrany Liberec

312. prapor radiační, chemické a biologické ochrany Liberec

314. centrum výstrahy zbraní hromadného ničení Hostivice

53. pluk průzkumu a elektronického boje Heliodora Píky Opava

532. prapor elektronického boje Opava

533. prapor bezpilotních systémů Prostějov

102. průzkumný prapor Prostějov

Síly bojového zabezpečení

14. pluk logistické podpory Pardubice

141. zásobovací prapor Pardubice

142. prapor oprav Klatovy

143. zásobovací prapor Lipník nad Bečvou (Velitelství pozemních sil AČR, 2022)

6.5 Velitelství vzdušných sil

Vzdušné síly představují letectvo AČR a slouží k zajištění obrany vzdušného prostoru ČR. V rámci integrovaného systému protivzdušné a protiraketové obrany NATO (NATINADMS[2]) si jednotky vzdušných sil plní úkoly a povinnosti. Vzdušné síly zabezpečují pátrání a záchranu (SAR), poskytují lety institutu klinické a experimentální medicíny (IKEM) a také jako přeprava vládních a ústavních činitelů. Důležitým úkolem

[2] NATINADMS je prevence a odstrašení případného útoku proti členským státům NATO. Zapojením do tohoto systému, kterým je jedním z hlavních pilířů obrany ČR v rámci NATO. ČR je součástí kolektivní obrany aliance. Úkolem NATINADMS je zabezpečit suverenitu evropského vzdušného prostoru NATO a chránit členské státy před vzdušným napadením.

vzdušných sil je pomoc IZS a plnění úkolů, vyplývajících ze zákonů a mezinárodních dohod. V případě konfliktu slouží k vybojování vzdušné převahy, zajišťují podporu pozemním silám v podobě palebné podpory a průzkumu, přepravu vojáků a materiálu. V současné době jsou jednotky vzdušných sil AČR pravidelně nasazovány k plnění aliančních závazků jako ochrana vzdušného prostoru některé z aliančních zemí (Baltic Air Policing Litva, Air Policing Island). Vzdušné síly jsou tvořeny:

Bojové jednotky

21. základna taktického letectva Čáslav

22. základna vrtulníkového letectva Sedlec, Vícenice u Náměště nad Oslavou

Jednotky bojové podpory

24. základna dopravního letectva Praha – Kbely

25. protiletadlový raketový pluk Strakonice

26. pluk velení, řízení a průzkumu Brandýs nad Labem – Stará Boleslav

Jednotky bojového zabezpečení

Správa letiště Pardubice (Velitelství vzdušných sil AČR, 2022)

6.6 Velitelství informačních a kybernetických sil

Velitelství informačních a kybernetických sil (dále jen VeKySIO) je strategický nástroj k zajištění bezpečnosti ČR v kybernetickém a informačním prostředí. Ve struktuře AČR je VeKySIO na taktické úrovni, kde plní úkoly samostatně, společně a ve spolupráci s ostatními druhy sil nebo vojenským zpravodajstvím. VeKySIO je schopné vést různé typy operací v kybernetickém prostoru včetně informačních a psychologických operací a také se podílet na civilně – vojenské spolupráci. Od roku 2020 spadají pod VeKySIO specialisté ze 13. centra CIMIC/PSYOPS, kteří jsou předurčeni k podpoře jednotek AČR, NATO, OSN, EU. (Gallová, 2020; Velitelství informačních a kybernetických sil, 2021)

6.7 Velitelství teritoriálních sil

Je taktickým organizačním celkem, patřícím do přímé podřízenosti náčelníka Generálního štábu. V jeho podřízenosti působí krajské vojenské velitelství a teritoriální jednotky aktivních záloh (dále jen AZ). Velitelství teritoriálních sil koordinuje výstavbu AZ a zodpovídá za mobilizační doplňování do OS ČR. (Šturc, 2023)

7 SÍLY A PROSTŘEDKY ARMÁDY ČESKÉ REPUBLIKY PŘI ŘEŠENÍ MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTÍ

Síly a prostředky AČR jsou využívány k řešení různých druhů MU. V posledních pár letech byly síly a prostředky AČR vyčleňovány na pomoc IZS při pandemii Covid-19, tornádu na jižní Moravě, a nelegální migraci.

7.1 Vyžadování sil a prostředků Armády České republiky

Vyžadování sil a prostředků AČR zajištěno dvěma dohodami, a to Rámcovou dohodou o spolupráci mezi Ministerstvem vnitra ČR a Ministerstvem obrany ČR a Dohodou o plánované pomoci na vyžádání mezi ČR, Ministerstvem vnitra – generálním ředitelstvím HZS ČR a ČR, Ministerstvem obrany – Generálním štábem AČR, která řeší vyčlenění sil a prostředků AČR umístěných do ústředního poplachového plánu IZS a stanovuje postup, jakým způsobem požádat o pomoc AČR. V Dohodě o plánované pomoci na vyžádání je zakotveno, že kdyby nasazení sil a prostředků ohrožovalo plnění primárních úkolů OS ČR, může být požadavek na nasazení sil a prostředků odmítnut. V případě, že by byla ohrožena podstatná část území ČR o nasazení AČR rozhoduje vláda na základě návrhu ministra vnitra. (Česko, 1999; Vyžadování pomoci AČR, © 2023)

Vyčlenění sil a prostředků AČR k záchranným a likvidačním pracím je v zákoně č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky definováno jako: *„použití armády k záchranným pracím a k likvidaci následků dočasné organizované nasazení vojenských útvarů a vojenských zařízení s potřebným vojenským materiálem pod velením příslušného velitele nebo náčelníka, k němuž dochází, pokud příslušné správní úřady, orgány územní samosprávy nebo požární ochrana nemohou zajistit záchranné práce nebo likvidaci následků pohromy vlastními silami.“* (Česko, 1999)

V případě potřeby lze AČR poskytnout na:

- plánovaná pomoc – na vyžádání pro záchranné a likvidační práce, jako ostatní složka IZS,
- ostatní pomoc – na žádost HZS kraje, krajského úřadu nebo Ministerstva vnitra,
- nasazení vrtulníku – vyžaduje operační a informační středisko IZS u stálé směny Záchranného koordinačního střediska. (Vyžadování pomoci AČR, © 2023)

7.2 Podíl Armády České republiky při řešení pandemie COVID-19

Tato podkapitola se zaměřuje na vznik pandemie Covid-19 a pomoc AČR složkám IZS, zejména PČR, zdravotnickým a sociálním zařízením při řešení vzniklé situace.

7.2.1 Pandemie COVID-19

První případ nákazy virem COVID-19, který následně vyvolal pandemii, byl zaznamenán v prosinci roku 2019 ve městě Wu-chan v Číně. Následně se začal COVID-19 šířit do celého světa, na což zareagovala světová zdravotnická organizace a 12. března 2020 prohlásila tuto situaci za celosvětovou pandemii. Onemocnění se prvně projevilo u pracovníků a návštěvníků tržiště, kde se prodávali čerstvé ryby, mořské plody, kuřata, svišti, netopýři a jiné živočišné produkty. (Informace ke koronaviru a nemoci COVID-19, 2020)

COVID-19 je infekční respirační onemocnění, které je způsobeno virem SARS-CoV-2. Nákaza se šíří přenosem virů v malinkých kapičkách a aerosolech při vydechování nakažených jedinců během dýchání, mluvení a kýchání. U nakažených jedinců se příznaky nákazy objevují 2 až 14 dnů po nákaze. Mezi hlavní příznaky patří horečka, únava a také ztráta čichu a chuti. Dalšími příznaky může být kašel, rýma, bolest hlavy, dušnost, anebo nakažený jedinec nemusí mít žádné příznaky, a přesto může dále šířit nákazu. Většina nakažených se zotaví bez speciální léčby. Vážný průběh nákazy je nejpravděpodobnější u seniorů, lidí s kardiovaskulárními nemocemi, cukrovkou, vysokým tlakem, rakovinou a obezitou. (Coronavirus disease, © 2023)

Po celém světe se v době pandemie COVID-19 začala dodržovat určitá nařízení a omezení, která byla podobná ve všech zemích světa. V průběhu pandemie byl v ČR vyhlášen nouzový stav. Bylo nařízeno nošení respirátorů nebo roušek ve veřejných prostorách, omezení počtu shromážděných lidí, omezení různých druhů provozů, kde by se nákaza mohla šířit, omezení pohybu (lockdown), opatření na státní hranici, výuky škol přecházely z prezenční výuky na výuku distanční. (COVID-19 opatření, © 2023)

7.2.2 Činnost Armády České republiky

V průběhu pandemie Covid-19 AČR aktivně pomáhala složkám IZS v boji proti tomuto viru. Vojáci byli nasazeni v call centrech, odběrových místech, testovacích a očkovacích centrech, jako pomoc ve zdravotnických a sociálních zařízeních, ke střežení státní hranice, hranic okresů a dohlíželi na dodržování platných nařízení a omezení. Armáda během 15 měsíčního nasazení plnila úkoly a operace, kterými ji pověřila vláda ČR. Od začátku roku 2020, bylo

celkem nasazeno více než 20 tisíc vojáků. Hlavním místem řízení boje s pandemií Covid-19 se stalo Velitelství pro operace. (A report speciál, 2021)

Vojáci byli nasazeni při boji s pandemií COVID-19 do operací:

HRANICE PODPORA IZS

Jednalo se o jedno z prvních nasazení vojáků při pandemii COVID-19. Práce vojáků spočívala v kontrolní činnosti. Operace probíhala na bývalých hraničních přechodech a uskutečnila se od 10. března – 17. března 2020. Nasazeno bylo 84 vojáků, 11 vozidel a 10 kontejnerů. (Armáda České republiky v roce 2020, 2021)

OKO

Operace probíhala od 16. března – 12. června a byla zaměřena na dočasnou ochranu státní hranice ČR s okolními státy (Rakousko, Slovensko, Polsko, Německo). Vojáci zde plnili kontrolní činnost ve smíšených hlídkách s PČR. Nasazení probíhalo nepřetržitě ve 12 hodinových směnách. Nasazeno bylo 9074 vojáků a 1171 kusů vojenské techniky. (Armáda České republiky v roce 2020, 2021)

LOCKDOWN

Úkolem operace byla kontrola a prosazování omezení pohybu občanů. Kontroly byly prováděny smíšenými hlídkami vojáků a policistů na kontrolních stanovištích na hranicích okresů. Od 1. března – 11. dubna 2021 bylo nasazeno celkem 8984 vojáků. (Armáda České republiky v roce 2020, 2021)

PODPORA

V termínu 19. února – 28. února kontrolovala vojenská policie dodržování usnesení vlády č. 134/2021 ze dne 14. února 2021, kterým se ve vybraných okresech omezoval volný pohyb. Do operace bylo nasazeno 64 vojenských policistů a 32 vozidel. (A report speciál, 2021)

LITOVEL

Ve městech Litovel a Uničov na Olomoucku byla nasazena vojenská lékařská ambulantní péče, která nahrazovala všeobecnou zdravotní péči pro místní občany a Vojenská policie k zabezpečení oblasti ve dnech 19. března – 6. dubna. Z důvodu velkého výskytu nákazy COVID-19 a zabránění jejímu šíření, byla města uzavřena. Úkol byl plněn na žádost hejtmana Olomouckého kraje. Nasazeno bylo 95 vojáků a 49 kusů techniky. (Armáda České republiky v roce 2020, 2021)

BEZPEČNOST

Tato operace nebyla realizována. Úmyslem operace bylo zajistit bezpečnost a veřejný pořádek za pomoci smíšených hlídek s policisty. K operaci bylo vyčleněno celkem 880 vojáků. (A report speciál, 2021)

CLS

Operace se účastnilo 400 vojáků, kteří prošli kurzem CLS (Combat life saver). Vojáci byli využíváni pro pomocné práce ve zdravotnictví. Jejich pracovní náplní bylo polohování, převoz a manipulace s pacienty, hygienické a úklidové práce, krmení pacientů, měření teploty nebo jako řidiči sanitních vozů. Od 18. listopadu 2020 až do 21.2.2021 se v 64 nemocnicích vystřídalo 920 vojáků a 38 kusů techniky. (Armáda České republiky v roce 2020, 2021)

VAKCINACE

Úkolem operace bylo vybudování Národního očkovacího centra O2 universum, kde vojáci zabezpečovali asistenční služby a částečné zdravotní služby. Od 9. dubna – 4. května 2021 bylo nasazeno 250 vojáků. (Armáda České republiky v roce 2020, 2021)

TRIAGE I.

Cílem operace bylo posílení odběrových míst ve vojenských zařízeních a třídění pacientů podle závažnosti jejich stavu v Ústřední vojenské nemocnici Praha. Nasazeno bylo 8 vojáků v termínu 20. dubna – 3. května 2020. (Armáda České republiky v roce 2020, 2021)

TRIAGE II.

Cílem operace bylo posílení odběrových míst ve vojenských zařízeních a třídění pacientů podle závažnosti jejich stavu ve Vojenské nemocnici Olomouc. Nasazeno bylo 6 vojáků v termínu 4. května – 13. května 2020. (Armáda České republiky v roce 2020, 2021)

MOBILNÍ ODBĚROVÉ TÝMY

Od začátku března 2020 zabezpečovalo 28 zdravotníků rozdělených do 14 týmů hromadné odběry vzorků k testování na nemoc COVID-19. (A report speciál, 2021)

PODPORA AOC

Operace na podporu antigenních odběrových center (dále jen AOC) ve stacionárních nemocnicích. K 30. dubnu 2021 bylo ve 41 nemocnicích nasazeno celkem 98 vojáků s kurzem CLS. (Armáda České republiky v roce 2020, 2021)

NASAZENÍ ZAHRANIČNÍCH LÉKAŘŮ

Od 30. října – 6. prosince 2020 na pomoc se zhoršující se epidemiologickou situací byly nasazeni vojenští zdravotníci ze zemí EU a NATO. Jednalo se o 12 zdravotníků z USA, 6 zdravotníků z Velké Británie, 2 zdravotníky z Německa a 1 zdravotníka z Francie. (Armáda České republiky v roce 2020, 2021)

ZAPOJENÍ ODBORU BIOLOGICKÉ OCHRANY TĚCHONÍN

Odbor biologické ochrany (dále jen OBO) Těchonín byl vyčleněn pro pomoc civilních zdravotnických zařízení a zařízení sociálních služeb. Laboratoř OBO Těchonín sloužila pro detekci protilátek v rekonvalescentní plazmě pro celou ČR. (Armáda České republiky v roce 2020, 2021)

ASISTENCE I.

Vojáci byli nasazeni do krajských sociálních zařízeních, kde jejich pracovní náplní byly pomocné práce a dezinfekce. V termínu 7. dubna – 15. června 2020 bylo nasazeno 360 vojáků. (Armáda České republiky v roce 2020, 2021)

ASISTENCE II.

Operace se uskutečnila v termínu 8. října 2020 – 31. května 2021 a bylo do ní zapojeno celkem 3792 vojáků ve 149 zařízeních. Úkolem operace bylo zabezpečit chod sociálních a zdravotnických zařízení. (Armáda České republiky v roce 2020, 2021)

SHELTER

Operace měla za cíl zajištění náhradního ubytování pro osoby bez domova na území hlavního města Prahy. Vzhledem k vývoji pandemie vojáci nebyli nasazeni. (A report speciál, 2021)

CALL CENTRA

V březnu 2020 byly zbudovány call centra v Prostějově, Táboře, Opavě a Ruzyni. Nasazeno bylo celkově až 200 vojáků na pomoc Krajským hygienickým stanicím. (A report speciál, 2021)

KOMUNIKACE

Od 12. března 2020 bylo nasazeno 21 vojáků z kybernetických a informačních operací na podporu operační komunikace a včasné informovanosti o působení AČR v operacích. (Armáda České republiky v roce 2020, 2021)

CHYTRÁ KARANTÉNA

Operace byla zahájena 23. června 2020. Vznikl Centrální řídící tým „Chytrá karanténa“, který fungoval jako meziresortní místo velení a zabezpečoval podporu Ministerstvu zdravotnictví. Ve spolupráci s agenturou NAKIT byl vytvořen specializovaný software projektu „Chytré karantény“. V operaci bylo permanentně nasazeno 68 vojáků, průběžně až 500 vojáků v souvislosti na úkolech. (Armáda České republiky v roce 2020, 2021)

POLNÍ ZÁLOŽNÍ ZDRAVOTNICKÉ ZAŘÍZENÍ

V termínu 18. – 25. října 2020 AČR zabezpečovala výstavbu a provoz polního záložního zdravotnického zařízení o kapacitě 500 lůžek v areálu PVA EXPO Praha-Letňany, které bylo v pohotovosti až do 19. února 2021. V případě aktivace bylo vyčleněno 248 vojáků. (A report speciál, 2021)

KOMPLEXNÍ PODPORA

Při operaci bylo nasazeno 400 vojáků a téměř 500 kusů techniky. Operace probíhala od 18. března – 15. června za účelem logistické podpory nasazeným jednotkám AČR, IZS a Státní správě hmotných rezerv a místním samosprávám. (A report speciál, 2021)

Důležitým úkolem byla letecká přeprava zdravotnického materiálu a ochranných pomůcek. ČR využila leteckého koaličního systému SALIS, který disponuje vysokokapacitními letouny An-124 Ruslan. (Armáda České republiky v roce 2020, 2021)

VOLBY

V roce 2000 v průběhu pandemie COVID-19, byla AČR nasazena k zabezpečení voleb do senátu a zastupitelstev krajů, které proběhly v rámci 1. kola 30. září až 3. října a 2. kola 7. října až 10. října. Vojáky bylo zabezpečováno:

- hlasování u volebního stanoviště,
- hlasování při pobytovém zařízení,
- hlasování do zvláštní přenosné volební schránky.

Nasazeno bylo celkem 2092 vojáků z Pozemních sil, Vzdušných sil, Agentury komunikačních a informačních systémů, Agentury logistiky, Agentury vojenského zdravotnictví a Posádkového velitelství Praha. Nestandartní způsob hlasování využilo 6524 voličů. (Armáda České republiky v roce 2020, 2021)

7.3 Podíl Armády České republiky při řešení tornáda na jižní Moravě

Tato podkapitola je zaměřena na následky ničivého tornáda, které zasáhlo jižní Moravu a pomoc AČR zasahujícím složkám IZS.

7.3.1 Tornádo na jižní Moravě

V podvečer 24. června 2021 zasáhlo Břeclavsko a Hodonínsko ničivé tornádo, které dosahovalo dle Fujitovi stupnice síly F3 až F4. Mezi nejpostiženější místa patřily vesnice Tvrdonice, Týnec, Hrušky, Moravská Nová Ves, Lužice, Mikulčice a Hodonín-Pánov. Tornádo poničilo okolo 1200 domů, vyžádalo si šest lidských životů a několik desítek zraněných. Byl vyhlášen stav nebezpečí, který trval dva měsíce. (Obří zkáza, 2021)

7.3.2 Činnost Armády České republiky

Dne 25. června 2021 v ranních hodinách posílila AČR složky IZS a zahájila ZaLP. Vojáci byli nasazování k pracím, které jim byly uloženy velitelem zásahu. Nejčastěji byli vojáci nasazováni k odvozu suti, pomocným pracím, zakrývání střech a obsluze těžké specializované techniky. Na odstraňování následků po tornádu se podílelo přes tisíc vojáků a 104 kusů techniky. Dále byla nasazena Vojenská policie ke střežení techniky, psychologická služba na pomoc zasaženému obyvatelstvu a vojenští lékaři, kteří v obci Moravská Nová Ves zabezpečovali nouzový provoz praktického lékaře. Na základě jednání krizového štábu Jihomoravského kraje a hejtmana Jihomoravského kraje bylo nasazení AČR ukončeno 23. srpna 2021. (Armáda České republiky v roce 2021, 2022)

7.4 Podíl Armády České republiky při řešení nelegální migrace

V září 2022 vláda ČR rozhodla o ochraně česko-slovenské státní hranice (do hloubky 25 km směrem do vnitrozemí ČR). Z důvodu velkého nárustu nelegální migrace byla PČR posílena o vojáky AČR. Byly vytvořeny smíšené hlídky, které nepřetržitě ve 12 hodinových směnách kontrolovaly hraniční přechody, zelenou hranici (mobilní hlídky) a vlaková nádraží. V době od 9. října 2022 – 25. ledna 2023 bylo nasazeno 1985 vojáků z povolání v šesti rotacích a v době od 22. října – 26. prosince 2022 bylo nasazeno 630 vojáků aktivní zálohy v deseti rotacích. Na ochraně státní hranice se podíleli vojáci z povolání ze 7. mechanizované brigády a 53. pluku průzkumu a elektronického boje. Během operace bylo zkontrolováno 3 220 959 osob, zjištěno 9660 pokusů o nelegální migraci a zadrženo 142 osob podezřelých z převaděčství. (Na ochranu hranic…, 2023)

8 ŘÍZENÝ STRUKTUROVANÝ ROZHOVOR

K naplnění cílů bakalářské práce byl zvolen řízený strukturovaný rozhovor jako jedna z technik sběru dat v sociálním výzkumu. Oslovení respondenti byli z řad vojáků z povolání, kteří byli v posledních letech nasazeni na pomoc složkám IZS při řešení MU.

Řízený strukturovaný rozhovor probíhal formou osobního rozhovoru a ve dvou případech telefonickým hovorem.

Respondenty byli vojáci sloužící u 71. mechanizovaného praporu v Hranicích, 72. mechanizovaného praporu v Přáslavicích, 73. tankového praporu v Přáslavicích, 74. mechanizovaného praporu v Bučovicích, 132. dělostřeleckého oddílu v Jincích, 153. ženijního praporu v Olomouci, 532. praporu elektronického boje v Opavě a ve Vojenské akademii Vyškov.

Dotazovaní vojáci byli nasazeni v posledních pěti letech při pandemii COVID-19 a při střežení státní hranice proti nelegální migraci, kdy vykonávali různé pracovní činnosti.

8.1 Výzkumné otázky

Do řízeného strukturovaného rozhovoru nebyly zahrnuty otázky na hodnost a útvar. Respondenti odpovídali na pět otevřených otázek.

1. Při jakých mimořádných událostech jste byl nasazen na pomoc složkám IZS v posledních 5 letech?
2. Jakým způsobem probíhala Vaše příprava před nasazením ke konkrétní mimořádné události?
3. Můžete prosím Vás podrobněji popsat, jak probíhala Vaše činnost při nasazení ke konkrétní mimořádné události?
4. Jak podle Vás probíhala spolupráce se složkami IZS?
5. Jak si myslíte, že vnímá společnost nasazení sil a prostředků AČR při řešení mimořádných událostí?

8.2 Vyhodnocení řízených strukturovaných rozhovorů

V této podkapitole budou vyhodnocena získaná data z jednotlivých otázek z provedených rozhovorů.

1. **Při jakých mimořádných událostech jste byl nasazen na pomoc složkám IZS v posledních 5 letech?**

Na tuto otázku odpověděli všichni respondenti, že byli nasazeni na pomoc složkám IZS v boji proti pandemii COVID-19. Tato odpověď se dala předpokládat, jelikož do boje proti pandemii COVID-19 bylo nasazeno více než 20 tisíc vojáků. Dále někteří respondenti uvedli, že byli nasazeni na pomoc PČR při zabezpečování státní hranice proti nelegální migraci.

2. **Jakým způsobem probíhala Vaše příprava před nasazením ke konkrétní mimořádné události?**

Respondenti uvedli, že příprava na nasazení v boji s pandemií COVID-19 obecně spočívala v seznámení vojáků se situací a s popisem pracovní činnosti a s platnými vládními nařízeními. Prvotní proškolení probíhalo na mateřských útvarech a následující vždy na místě nasazení. V případě potřeby byli vojáci vysíláni na stáže do nemocnic svého budoucího nasazení.

Při nasazení na zabezpečení státní hranice a hranic okresů probíhalo na policejní stanici vždy před rozvozem na stanoviště testování na COVID-19, seznámení se změnami ve vládních nařízeních, hygienických opatřeních a odběr dezinfekce a ochranných prostředků.

Při nasazení v zdravotnických zařízeních spočívala příprava v seznámení s hygienickou situací, vládními nařízeními a interními pravidly nemocnice. Před nástupem na směnu probíhalo testování na COVID-19 a odběr ochranných pomůcek a prostředků. Při práci s pacienty vždy probíhalo proškolení od sester, při ostatní pomocné práci od pomocného personálu.

Odpovědi respondentů, kteří byli nasazeni na zabezpečení státní hranice proti nelegální migraci, jsou téměř shodné. Vždy se jednalo o základní proškolení na mateřském útvaru. Seznámení se situací a bezpečnostními opatřeními probíhalo při tvorbě smíšených hlídek na policejní stanici nebo přímo v místě nasazení od nastupující směny policistů.

3. **Můžete prosím Vás podrobněji popsat, jak probíhala Vaše činnost při nasazení ke konkrétní mimořádné události?**

Na tuto otázku respondenti uvedli, že při střežení státní hranice (operace OKO), byla jejich činnost podobná. Většinou se jednalo o kontrolu osob a vozidel, kde dohlíželi společně s příslušníky PČR (pořádková, cizinecká, dopravní) na splnění podmínek pro vstup do ČR

a dodržování platných hygienických nařízení. Sloužili 12 hodinové směny ve 3 rotacích, tak aby bylo docíleno 24 hodinového odpočinku mezi směnami a rovnoměrnému rozložení denních a nočních směn. Ubytování bylo zajištěno v blízkosti místa nasazení. K ubytování byly využity většinou prostory školních tříd a tělocvičen.

Při nasazení ke střežení hranice okresů (operace LOCKDOWN), byla činnost vojáků podobná jako při střežení státní hranice. Prováděly se 12 hodinové směny, kdy po ukončení pracovní činnosti se vojáci vraceli zpět do svých mateřských útvarů.

Při nasazení v nemocnicích respondenti odpověděli, že prováděli pomocné práce (výměna lůžkovin, praní), úklid, dezinfekci prostor, manipulaci s pacienty a jejich hygienu. Nasazení vojáci prováděli téměř veškerou činnost v ochranných oděvech. Nasazení probíhalo v 12 hodinových směnách po dobu jednoho týdne.

Respondenti, kteří byli nasazeni při zabezpečení státní hranice proti nelegální migraci odpověděli, že byli nasazeni na hraničních přechodech, zelené hranici a vlakových nádražích ve smíšených hlídkách. Na hraničních přechodech byla náplní práce prohlídka policií předem vytipovaných osobních a nákladních vozidel. Tam kontrolovali osobní doklady a prostor pro náklad. Při střežení zelené hranice byly vytvořeny mobilní skupiny, které objížděly určený úsek a prováděly pozorovací činnost. Při kontrole vlakového nádraží jejich činnost spočívala pouze v zajištění východů z vagonů, kdy příslušníci PČR uvnitř vagonů prováděli kontrolu osobních dokladů. I při zabezpečení proti nelegální migraci byly 12 hodinové směny a po ukončení pracovní činnosti se vojáci vraceli zpět do svých mateřských útvarů.

4. **Jak podle Vás probíhala spolupráce se složkami IZS?**

V odpovědi na tuto otázku respondenti, co byli nasazeni na zabezpečení státní hranice při pandemii COVID-19 uvedli, že na začátku nasazení nebyla ideální informovanost a docházelo k častým změnám. Dále však respondenti uvádí, že po čase došlo ke zlepšení a informace a organizace se zlepšila. Nasazení na pomoc PČR proti nelegální migraci respondenti hodnotili jako dobře zvládnutou, nedostatky se neopakovaly jako při pandemii COVID-19 a informovanost byla hned ze začátku nasazení, jak ze strany AČR tak ze strany PČR. Celkově spolupráci se složkami IZS hodnotí respondenti velmi pozitivně, kdy některým respondentům tato spolupráce pomohla v kariérním růstu, zejména nasazení v nemocnicích.

5. **Jak si myslíte, že vnímá společnost nasazení sil a prostředků AČR při řešení mimořádných událostí?**

Všichni dotázaní respondenti si myslí, že AČR je společností vnímána pozitivně. Uvádí, že se setkali v jejich okolí převážně s kladnými reakcemi.

Z provedených rozhovorů tedy vyplývá, že v poslední době se staly vyčleněné síly a prostředky AČR nepostradatelnou pomocí IZS při řešení MU většího rozsahu. AČR dokázala operativně reagovat a pomoci na potřebných místech. Rozhovory bylo zjištěno, že začátek nasazení při pandemii COVID-19 byl doprovázen nedostatky v informovanosti, které se podařilo brzy odstranit, a tím nasazení zefektivnit. Z rozhovorů také vyplývá, že nasazení na pomoc PČR při nelegální migraci bylo již z počátku velmi dobře zvládnuté. Dále bylo zjištěno jakým způsobem byly respondenti připravováni na nasazení a jaká byla jejich činnost na pracovišti při nasazení. Respondenti i přes veškeré spatřované nedostatky hodnotili nasazení sil a prostředků AČR velmi pozitivně.

9 NAVRŽENÍ ZLEPŠENÍ PŘIPRAVENOSTI SIL A PROSTŘEDKŮ ARMÁDY ČESKÉ REPUBLIKY PŘI ŘEŠENÍ MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTÍ

Použití dronů

Ke zlepšení připravenosti sil a prostředků AČR na nasazení by dopomohlo zavedení dronů. Pomocí dronů by došlo k důkladnějšímu zmapování terénu a efektivnějšímu nasazení sil a prostředků. Vše by bylo možno sledovat v reálném čase, což by zefektivnilo zásahy všeho druhu. Při MU, které v posledních pár letech postihly ČR, by využití dronů bylo velmi užitečné. Nasazení dronů s termokamerou při záchranných pracích by bylo velmi efektivní při hledání pohřešovaných osob v sutinách domů při MU typu zemětřesení, tornádo. Drony s nočním viděním by byly užitečným pomocníkem při MU typu nelegální migrace nebo COVID-19, kdy by monitorovaly dění na zelené hranici a v případě nelegálního překročení by sloužily pro navádění zasahujících jednotek k zadržení osob.

V současné době probíhá v AČR rozšiřování jednotek využívající různé typy dronů, které mohou být využity na bojovou, pozorovací nebo záchrannou činnost. V roce 2023 – 2027 chce AČR nakoupit víceúčelové drony v hodnotě 1,5 miliardy korun, které budou dislokovány na bývalém letišti 23. vrtulníkového letectva v Bochoři. (Hottmar, 2022)

Modernizace a moderní technika

V současnosti AČR disponuje zastaralou a nemoderní technikou. V případě MU v ČR je tato technika dostačující, ale vykazuje velkou poruchovost a nespolehlivost. Modernizace, případné nahrazení zastaralé a nemoderní techniky novými moderními stroji, by jistě pomohlo k lepší připravenosti sil a prostředků AČR.

Cvičení se složkami IZS

Společná cvičení složek IZS s útvary AČR může přispět ke zlepšení připravenosti na MU.

Zkrácena doba aktivace

Dalším návrhem zlepšení je zkrácení doby aktivace. Rychlejší aktivace je klíčová pro efektivnější zvládání MU většího rozsahu. V současné době je aktivace sil a prostředků zdlouhavý proces a k nasazení armády dochází, až když základní složky IZS nezvládají MU vlastními silami. Včasné spolupráce složek IZS a AČR zvýší efektivitu, zabrání většímu rozšíření MU a zabrání větším škodám.

ZÁVĚR

Bakalářská práce se zabývala podílem Armády České republiky při řešení mimořádných událostí. Armáda České republiky jako hlavní složka ozbrojených sil neplní jen své prioritní úkoly, ale také poskytuje podporu hlavním složkám integrovaného záchranného systému. V posledních letech se Armáda České republika podílela na řešení několika mimořádných událostí, a to například pandemie COVID-19, tornádo na jižní Moravě, nelegální migrace, ptačí chřipka, povodně.

Cílem této práce bylo analyzovat podíl Armády České republiky při mimořádných událostech, které postihly Českou republiku v posledních letech.

Teoretická část byla zaměřena na obecné informace týkající se bezpečnosti České republiky, kde byly prezentovány důležité prvky jako Bezpečnostní strategii České republiky z roku 2015, bezpečnostní politika, bezpečnostní prostředí a bezpečnostní hrozby. Pojmu mimořádná událost byla věnována kapitola, kde bylo prezentováno rozdělení a druhy mimořádných událostí. Dále je definován integrovaný záchranný systém a jeho rozdělení. V závěru teoretické části jsou uvedeny odřady Armády České republiky vyčleněné k záchranným a likvidačním pracím, kde je uvedeno jejich použití a specializace.

V praktické části došlo k naplnění cílů této práce. Praktická část byla zaměřena na seznámení se strukturou Armády České republiky, následně na její pomoc hlavním složkám integrovaného záchranného systému při řešení mimořádných událostí. Byly popsány činnosti Armády České republiky při řešení pandemie COVID-19, tornáda na jižní Moravě a nelegální migrace. Jako výzkumná metoda v této práci byl použit řízený strukturovaný rozhovor, ve kterém odpovídali respondenti z řad nasazených vojáků. V závěru praktické části byly prezentovány autorovy návrhy na zlepšení připravenosti sil a prostředků Armády České republiky při řešení mimořádných událostí.

Lze tedy konstatovat, že z pohledu autora, byly cíle bakalářské práce naplněny.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

A report speciál: Armáda vs Covid, 2021. *Ministerstvo obrany* [online]. Praha: Odbor komunikace Ministerstva obrany České republiky [cit. 2023-03-01]. Dostupné z: https://mocr.army.cz/assets/multimedia-a-knihovna/casopisy/a-report/ar_covid_special.pdf

Armáda České republiky v roce 2020, 2021. Praha: Ministerstvo obrany České Republiky - AVIS. ISBN 978-80-7278-819-4.

Armáda České republiky v roce 2021, 2022. Praha: Ministerstvo obrany České republiky – VHÚ Praha. ISBN 978-80-7278-835-4.

Bezpečnostní hrozby, © 2022. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2023-01-05]. Dostupné z: https://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-hrozby-337414.aspx

Bezpečnostní politika státu, © 2022. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2023-01-02]. Dostupné z: https://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-politika-statu.aspx

Bezpečnostní strategie České republiky [online], 2015. Praha: Vláda České republiky [cit. 2022-12-30]. ISBN 978-80-7441-005-5. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/bezpecnostni-strategie-2015.pdf

CIOTTONE, Gregory R. et al., 2016. *Ciottone's disaster medicine*. Philadelphia, PA : Elsevier. ISBN 978-0-323-28665-7.

Civilní ochrana, © 2023. *Civilní ochrana - Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2023-01-20]. Dostupné z: https://www.mvcr.cz/clanek/civilni-ochrana.aspx

Coronavirus disease, © 2023. *Word Health Organization* [online]. [cit. 2023-02-28]. Dostupné z: https://www.who.int/health-topics/coronavirus#tab=tab_1

COVID-19 opatření, © 2023. *Kurzy.cz* [online]. [cit. 2023-02-28]. Dostupné z: https://www.kurzy.cz/koronavirus/opatreni-aktualni/

ČESKO, 1991. Zákon č. 553/1991 Sb., České národní rady o obecní policii. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné také z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-553

ČESKO, 1992. Zákon č. 555/1992 Sb., České národní rady o Vězeňské a justiční stráži České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné také z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-555

ČESKO, 1993. Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné také z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-1

ČESKO, 1998. Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné také z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-110

ČESKO, 1999. Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné také z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-219

ČESKO, 2000a. Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné také z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239

ČESKO, 2000b. Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon). In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné také z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-240

ČESKO, 2000c. Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné také z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-241

ČESKO, 2000d. Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné také z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-361

ČESKO, 2001a. Vyhláška č. 328/2001 Sb., Vyhláška Ministerstva vnitra o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné také z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-328#cast4

ČESKO, 2001b. Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon). In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné také z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-254

ČESKO, 2008. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné také z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273

ČESKO, 2011. Zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné také z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-374

ČESKO, 2015. Zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů (zákon o hasičském záchranném sboru). In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné také z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2015-320

Definice a rozdělení požáru, 2022. *SDH Velatice* [online]. [cit. 2023-02-12]. Dostupné z: https://www.halenkovice.cz/hasici/pozar.htm

Dlouhodobý výhled pro obranu 2035, 2019. Praha: Ministerstvo obrany České republiky - VHÚ Praha. ISBN 978-80-7278-772-2.

Epidemic, 2022. *National Geographic* [online]. [cit. 2023-01-07]. Dostupné z: https://education.nationalgeographic.org/resource/epidemic

GALLOVÁ, Jana, 2020. Součástí kybernetických sil se stali odborníci na civilně-vojenskou spolupráci a PSYOPS. *Součástí kybernetických sil se stali odborníci na civilně-vojenskou spolupráci a PSYOPS – Armáda ČR* [online]. [cit. 2023-02-18]. Dostupné z: https://acr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/soucasti-kybernetickych-sil-se-stali-odbornici-na-civilne-vojenskou-spolupraci-a-psyops-218494/olupraci-a-psyops-218494/

GITTLEMAN, John L., 2022. Extinction. *Extinction | Definition & Examples | Britannica* [online]. [cit. 2023-01-07]. Dostupné z: https://www.britannica.com/science/extinction-biology/science/extinction-biology

HOLEC, Tomáš, 2021. *Ochrana obyvatel a krizové řízení: praktický průvodce a rádce úředníka*. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky. ISBN 978-80-7616-100-9.

HORÁK, Rudolf et al., 2015. *Zásady ochrany společnosti*. Ostrava: Key Publishing. Monografie (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-236-5.

HOTTMAR, Aleš, 2022. Armádní bojové drony budou létat z přerovského letiště. *Armádní bojové drony budou létat z přerovského letiště – CZECH AIR FORCE* [online]. [cit. 2023-04-05]. Dostupné z: https://mocr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/armada-ziska-pristup-k-exkluzivnimu-systemu-takticke-satelitni-komunikace--smlouvu-se-podarilo-uzavrit-v-rekordnim-case-235050/

Hrozba, © 2023. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2023-03-05]. Dostupné z: https://www.mvcr.cz/clanek/hrozba.aspx

Informace ke koronaviru a nemoci COVID-19, 2020. *Vláda České republiky* [online]. [cit. 2023-02-28]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/aktualni-informace-ke-koronaviru-sars-cov-2-puvodne-2019-ncov-179250/

Integrovaný záchranný systém, © 2023. *Bezpečnostní portál Magistrátu hl. m. Prahy* [online]. [cit. 2023-01-13]. Dostupné z: https://bezpecnost.praha.eu/clanky/integrovany-zachranny-system

JANURA, Josef, 2018. Základní rozdělení mimořádných událostí. *Hradec Králové Oficiální web* [online]. [cit. 2023-01-07]. Dostupné z: https://www.hradeckralove.org/zakladni-rozdeleni-mimoradnych-udalosti/d-55383

Jednotky PO, © 2023. *Jednotky PO - Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: https://www.hzscr.cz/clanek/jednotky-po-961839.aspx

Kdo jsme, 2023. *Oficiální stránky Českého červeného kříže* [online]. [cit. 2023-01-20]. Dostupné z: https://www.cervenykriz.eu/kdo-jsme

Krizový stav, © 2023. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2023-03-05]. Dostupné z: https://www.mvcr.cz/clanek/krizovy-stav.aspx

Mimořádné události, © 2020. *Portál krizového řízení JmK* [online]. [cit. 2023-01-07]. Dostupné z: https://www.krizport.cz/ohrozeni/hrozby-v-jmk/mimoradne-udalosti

Ministerstvo obrany České republiky, 2019. In: *Koncepce výstavby Armády České republiky 2030* [online]. [cit. 2023-02-17]. Dostupné z: https://mocr.army.cz/images/id_40001_50000/46088/koncepce__2030.pdf

Ministerstvo vnitra České republiky: Terminologický slovník - krizové řízení a plánování obrany státu [online], 2016. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky [cit. 2022-12-30]. Dostupné z: https://www.mvcr.cz/clanek/terminologicky-slovnik-krizove-rizeni-a-planovani-obrany-statu.aspx

Modul B: zajišťování obrany státu, 2020. Praha: Ministerstvo vnitra. ISBN ISBN978-80-7616-066-8

Na ochranu hranic nasadila armáda tisíce profesionálů a rekordní počet záložáků, 2023. *Portál Informačního centra o NATO v Praze - natoaktual.cz* [online]. [cit. 2023-03-03]. Dostupné z: https://www.natoaktual.cz/zpravy/armada-hranice-zaloh-aktivni-migrace-prevadec-policie.A230206_173638_na_zpravy_m00

Národní strategie kybernetické bezpečnosti České republiky, 2021. In: *Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost* [online]. [cit. 2023-01-07]. Dostupné z: https://nukib.cz/download/publikace/strategie_akcni_plany/narodni_strategie_kb_2020-2025_%20cr.pdf

Obří zkáza: Obce na jihu Moravy rozmetalo tornádo, záchranáři hlásí oběti, 2021. *Seznam Zprávy* [online]. [cit. 2023-03-03]. Dostupné z:

https://www.seznamzpravy.cz/clanek/poskozene-domy-pozar-dopravni-nehody-extremni-boure-uderila-na-hodoninsko-168131

Ozbrojené síly ČR, © 2023. *Ozbrojené síly ČR - Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2023-01-20]. Dostupné z: https://www.mvcr.cz/clanek/ozbrojene-sily-cr.aspx

PAULUS, František et al., 2015. Analýza hrozeb pro Českou republiku. In: *Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. [cit. 2023-02-12]. Dostupné z: https://www.hzscr.cz/soubor/analyza-hrozeb-zprava-pdf.aspx

Policie České republiky, © 2023. *Policie České republiky - Policie České republiky* [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: https://www.policie.cz/clanek/o-nas-policie-ceske-republiky-policie-ceske-republiky.aspx

Poslání a úkoly, 2023. *Horská služba* [online]. [cit. 2023-01-20]. Dostupné z: https://www.horskasluzba.cz/cz/horska-sluzba/poslani-a-ukoly

Rady pro občany - Blackout, © 2020. *Portál krizového řízení JmK* [online]. [cit. 2023-01-07]. Dostupné z: https://www.krizport.cz/rady/rady-pro-obcany-blackout#a01

Riziko, © 2023. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2023-03-05]. Dostupné z: https://www.mvcr.cz/clanek/riziko.aspx

Ředitelství speciálních sil, © 2023. *Ředitelství speciálních sil - Armáda ČR* [online]. [cit. 2023-02-17]. Dostupné z: https://acr.army.cz/struktura/generalni/specialni-sily/reditelstvi-specialnich-sil-104392/

SMEJKAL, Vladimír, 2015. *Kybernetická kriminalita*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. Pro praxi. ISBN ISBN978-80-7380-501-2.

ŠAFR, Gustav a Štěpán KAVAN, 2014. Ochrana obyvatelstva v případě krizových situací a mimořádných událostí nevojenského charakteru II. Vyd. 1. Vyd. 1. Brno: Tribun EU, 2014. ISBN 978-80-263-0724-2.

ŠÍN, Robin, 2017. *Medicína katastrof*. Praha: Galén. ISBN ISBN978-80-7492-295-4.

ŠTURC, Petr, 2023. Velitelství teritoriálních sil. *Velitelství teritoriálních sil - Armáda ČR* [online]. [cit. 2023-02-19]. Dostupné z: https://acr.army.cz/struktura/generalni/ter/velitelstvi-teritoria-214170/

Tornadoes explained, 2019. *National Geographic* [online]. [cit. 2023-01-07]. Dostupné z: https://www.nationalgeographic.com/environment/article/tornadoes

Typologie terorismu, © 2022. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2023-01-07]. Dostupné z: https://www.mvcr.cz/chh/clanek/terorismus-a-mekke-cile-typologie-terorismu-typologie-terorismu.aspx

Velitelství informačních a kybernetických sil, 2021. *Velitelství informačních a kybernetických sil – Armáda ČR* [online]. [cit. 2023-02-18]. Dostupné z: https://acr.army.cz/struktura/generalni/kyb/velitelstvi-kybernetickych-sil-a-informacnich-operaci-214169/

Velitelství pozemních sil AČR, 2022. *Velitelství pozemních sil AČR – Armáda ČR* [online]. [cit. 2023-02-17]. Dostupné z: https://acr.army.cz/struktura/generalni/poz/velitelstvi-pozemnich-sil-acr-221600/

Velitelství pro operace, 2020. *Velitelství pro operace – Armáda ČR* [online]. [cit. 2023-02-17]. Dostupné z: https://acr.army.cz/struktura/generalni/operace/velitelstvi-pro-operace---spolecne-operacni-centrum-218819/

Velitelství vzdušných sil AČR, 2022. *Velitelství vzdušných sil AČR – Armáda ČR* [online]. [cit. 2023-02-18]. Dostupné z: https://acr.army.cz/struktura/generalni-stab/velitelstvi-vzdusnych-sil-86864/

Vyžadování pomoci AČR, © 2023. *Vyžadování pomoci AČR | Bezpečná Plzeň* [online]. [cit. 2023-01-21]. Dostupné z: https://www.bezpecnaplzen.eu/krizove-rizeni/usek-obrany-cr/vyzadovani-pomoci-acr/vyzadovani-pomoci-acr.aspx

Zdroje ohrožení, 2016. *Město Bílina* [online]. [cit. 2023-03-05]. Dostupné z: https://www.bilina.cz/cs/mesto-bilina/krizove-rizeni/zdroje-ohrozeni.html

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

AČR	Armáda České republiky
AOC	Antigenní odběrové centrum
AZ	Aktivní záloha
CBRN	Chemical Biological Radiological Nuclear
CIMIC	Civil-Military Cooperation
CLS	Combat Life Saver
ČČK	Český červený kříž
ČR	Česká republika
DDoS	Distributed Denial of Service
EU	Evropská unie
FO	Fyzická osoba
HDP	Hrubý domácí produkt
HIV	Human Immunodeficiency Virus
HZS	Hasičský záchranný sbor
IKEM	Institut klinické a experimentální medicíny
IZS	Integrovaný záchranný systém
JPO	Jednotky požární ochrany
MU	Mimořádná událost
NATINADMS	NATO Integrated Air Defence Misiile System
NATO	North Atlantic Treaty Organization
OBO	Odbor biologické ochrany
OBSE	Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě
OS	Ozbrojené síly
OSN	Organizace spojených národů
PČR	Policie České republiky

PO	Právnická osoba
PSYOPS	Psychologické operace
SALIS	Strategic Airlift Interim Solution
SAR	Search and Rescue
USA	Spojené státy americké
VeKySIO	Velitelství kybernetických sil a informačních operací
ZZS	Zdravotnická záchranná služba

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1. Stupně povodňové aktivity (Povodně, © 2020) 19